

PROGRAM ROZVOJE VENKOVA

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova: Evropa investuje do venkovských oblastí

Rostlinná výroba a Cross Compliance

Příprava na kontrolu SRS

Podklady pro školení

Říjen 2013

Asociace
soukromého zemědělství ČR

Obsah

1. Úvod.....	3
2. Souhrn kontrolních podkladů	3
3. Správné použití POR v souladu s etiketou	4
4. Vliv POR na vodu a vodní organismy	5
5. Vliv POR na včely.....	6
6. POR a sousední pozemky.....	7
7. Odborná způsobilost.....	7
8. Postřikovače.....	7
9. Skladování POR	8

1. Úvod

S kontrolní činností dozorových orgánů působících v resortu zemědělství se v průběhu podnikání setkal pravděpodobně každý z Vás. Tento materiál vznikl za jednoduchým účelem:

- **poskytnout přehled, co která dozorová organizace kontroluje a proč,**
- **vytvořit návod, jak se na kontrolu vhodně připravit.**

Příprava materiálů se váže k projektu „Rostlinná výroba a Cross Compliance“. Z toho důvodu se budeme věnovat jen těm dozorovým organizacím, které kontrolují v této oblasti. Pro přehled jsou jimi tyto orgány státní správy:

- Státní zemědělský intervenční fond (SZIF),
- Česká inspekce životního prostředí (ČIŽP),
- Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ)¹,
- **Státní rostlinolékařská správa (SRS)¹,**
- Státní zemědělská a potravinářská inspekce (SZPI).

Tento materiál se věnuje kontrolám prováděným SRS. Od roku 2014 bude tato dozorová organizace sloučena s ÚKZÚZ. Kontrola SRS a ÚKZÚZ by tak měla probíhat dohromady. Pro větší přehlednost jsou ale materiály zpracovány samostatně. Kromě národních kontrol a kontrol cross compliance (CC) je na SRS delegována kontrola některých podmínek agroenvironmentálních opatření (AEO) souvisejících s přípravky na ochranu rostlin (např. nepoužívání zakázaných účinných látek v integrované produkci).

SRS vykonává v rámci CC kontroly v oblasti:

- **ochrany rostlin** – kontroly se vztahují na všechny žadatele plošných dotací, kteří používají přípravky na ochranu rostlin (SMR 9),
- **ochrany rostlin u žadatelů AEO** – kontroly se vztahují pouze na žadatele o AEO dotace, kteří používají přípravky na ochranu rostlin (POR) (SMR 8a, částečně se kryje s kontrolními body SMR 9).

2. Souhrn kontrolních podkladů

Na kontrolu SRS si připravte z papírových podkladů:

- Evidenci POR (minimálně za poslední 3 roky) zpracovanou do aktuálního dne + faktury za nákup pro případ kontroly.
- Nepovinně knihu jízd, výkazy práce.
- Platné osvědčení o způsobilosti, případně smlouvu s osobou, která mi zajišťuje postřiky službou.
- Platné osvědčení o funkční způsobilosti postřikovače + nálepku. V případě provádění postřiků službou si tyto doklady vyžádejte.
- Máte-li sklad (netýká se příručních skladů), pak skladovou evidenci.

¹ Od 1. 1. 2014 dojde ke sloučení ÚKZÚZ a SRS do jedné kontrolní organizace.

OCHRANA ROSTLIN		Papírový podklad	Skutečnost na místě
CC	Použití povolených postřiků (SMR 9/1)	Evidence POR, doklady o nákupu POR, (skladová evidence) ²	ne
	Ošetření plodiny proti chorobě/škůdci dle návodu (SMR 9/2)	Evidence POR, doklady o nákupu POR, (skladová evidence) ²	ne
	Správné dávky postřiku (SMR 9/3)	Evidence POR, doklady o nákupu POR, (skladová evidence) ²	ne
	Dodržení pásem u vody a omezení v OPVZ (SMR 9/4, SMR 8a/AEO7)	Evidence POR, doklady o nákupu POR, doklady o nákupu trysek (skladová evidence) ²	ano
	Úhyny včel a vodních organismů (SMR 9/5)	Evidence POR, doklady o nákupu POR, nepovinně kniha jízd a výkaz práce	ano
	Aplikace postřiků mimo ošetřovaný pozemek (SMR 9/6)	Ne	ano
	Odborná způsobilost (SMR 8a/AEO8)	Platné osvědčení SRS příslušného stupně, případně smlouva s dodavatelem služby	ne
	Kontrolní atest postřikovače (SMR 8a/AEO10)	Platné osvědčení SRS o funkční způsobilosti postřikovače, nálepka na postřikovači, případně doklady od dodavatele služby	ano
	Skladování postřiků (SMR 8a/AEO11)	Skladová evidence ²	ano

Tabulka 1 – Přehled kontrolních požadavků a kontrolních podkladů

3. Správné použití POR v souladu s etiketou

Kontrolní otázky:

- Byl použitý přípravek povolen SRS?
- Byl aplikovaný přípravek použit k ochraně plodiny proti škodlivému organismu v souladu s údaji, jimiž je označen na obalu?
- Byl aplikovaný přípravek použit v množství, které nepřesáhlo nejvyšší povolenou dávku?

Co je klíčové při kontrole:

Prokázat, že POR byl použit v souladu s etiketou s důrazem na:

- ošetřovanou plodinu nebo cílovou plodinu (např. herbicid po sklizni na orné půdě),
- škodlivý organismus či jiný účel použití,
- povolenou aplikovanou dávku,
- další aplikační podmínky (doba použití, ochranná lhůta, maximální počet opakování, kombinace s jinými přípravky).

² Pouze pro farmáře skladující postřiky ve skladu. Netýká se příručních skladů.

Nezapomínejte, že kontrola SRS se může podívat i na účetní doklady (faktury). Pochopitelně nákupy v daném roce by měly být spotřebovány, a tudíž uvedeny v evidenci POR nebo uskladněny, a tudíž uvedeny ve skladové evidenci. Skladovou evidenci nemáte povinnost vést v případě, že máte pouze příruční sklad POR (do 1000 kg), nebo skladujete zbytky u dodavatele. Nicméně zůstatky v příručním skladu či zbytky u dodavatele by se měly shodovat s tím, co zbylo po odečtení skutečné spotřeby od nakoupeného množství.

Nejčastější chyby:

Samotnou evidenci POR máte povinnost ze zákona archivovat 3 roky. Pro účely dotací je však možná kontrola až 10 let zpětně. Při vedení evidence POR pamatujte na to, že není předepsaný formulář, ale údaje, které musí evidence obsahovat, jsou alespoň tyto:

- Datum aplikace,
- Oblast použití (půdní blok dle LPIS),
- Název přípravku,
- Aplikovanou dávku,
- Ošetřovanou (cílovou) plodinu,
- Účel aplikace (cílový škodlivý organismus).

Za nejčastější chyby lze považovat:

- Neodpovídající datum aplikace např. Mustang Forte lze použít dle etikety pouze na jaře.
- Špatný název přípravku např. Vaztak 10 SC (platnost ukončena k 31. 7. 2010) místo Vaztak 10 EC.
- Chybně uvedená dávka ve vztahu ke škodlivému organismu např. Mustang Forte na ozimou pšenici v dávce 0,7 l/ha při ošetření proti svízeli, ale 1 l/ha při ošetření proti pcháči.
- Chybně uvedená dávka ve vztahu k ošetřované plodině např. Mustang Forte na ozimou pšenici v dávce 0,7 l/ha, ale na jarní pšenici 0,6 l/ha při ošetření proti svízeli.
- Nedostatečně specifikovaný účel aplikace např. uvedení škodlivého organismu jako „plevele“ nebo „brouk“ bez bližší specifikace.

4. Vliv POR na vodu a vodní organismy

Kontrolní otázky:

- Bylo při aplikaci přípravku na ochranu rostlin postupováno v souladu s pokyny k ochraně vod a bylo dodrženo omezení pro použití přípravku na ochranu rostlin v pásmu ochrany zdrojů podzemních vod nebo vodárenských nádrží?
- Bylo při aplikaci přípravku postupováno v souladu s pokyny k ochraně včel, zvěře a vodních organismů tak, aby nedošlo k jejich úhynu?

Co je klíčové při kontrole – ochranná pásma PHO/OPVZ:

- Vědět, zda a kde se na mých pozemcích nachází PHO/OPVZ (lze zjistit z LPIS).
- Vědět, o jaký typ PHO/OPVZ (ochrana podzemní nebo povrchové vody) se jedná (lze zjistit z rozhodnutí o vyhlášení).

- Vědět, které z mnou používaných POR jsou omezené v PHO/OPVZ a jak (lze zjistit z etikety), tato omezení dodržovat při aplikaci POR a provedené aplikace na těchto pozemcích správně zaevidovat.

Co je klíčové při kontrole – vodní organismy:

- Vědět, kde mám u pozemků blízko vodní tok/rybník a jaká je svažitost těchto pozemků (lze zjistit z LPIS a v terénu).
- Vědět, jaké používám trysky a zda jsou klasifikovány jako nízkoúletové (lze zjistit vyhledáním na seznamu na stránkách SRS v části zařízení pro aplikaci POR/minimalizace úletů: <http://eagri.cz/public/web/srs/portal/zarizeni-pro-aplikaci-por/minimalizace-uletu/minimalizace-uletu-pripravku.html>).
- Vědět, které z mnou používaných POR jsou omezené větami Spe2 (ohrožení vodních organismů splachem) a nebo Spe3 (ohrožení vodních organismů úletem) a zda se omezení vztahuje na povrchové nebo podzemní vody, případně na oboje – lze zjistit z etikety, tato omezení dodržovat při aplikaci POR a provedené aplikace na těchto pozemcích správně zaevidovat (snížená výměra aplikace).

Nejčastější chyby:

- Použití nepovoleného POR v OPVZ/PHO.
- Zaznamenání aplikace na celé výměře pozemku, přestože mělo být dodrženo ochranné pásmo kolem vody.³
- Chybějící doklad o typu trysek.

5. Vliv POR na včely

Kontrolní otázky:

- Bylo při aplikaci přípravku postupováno v souladu s pokyny k ochraně včel, zvěře a vodních organismů tak, aby nedošlo k jejich úhynu?

Co je klíčové při kontrole:

- Vědět, zda se v okolí mých pozemků (do 5 km) nachází úly (lze zjistit na obecním úřadě).
- Vědět, který z mnou používaných POR je klasifikován jako nebezpečný (škodlivý) nebo zvláště nebezpečný (toxický) včelám (lze zjistit z etikety).
- Oznamovat nejpozději 48 hodin předem chovatelům včel a obecnímu úřadu aplikaci nebezpečných a zvláště nebezpečných POR.
- Nepoužívat zvláště nebezpečné POR na porosty navštěvované včelami. Typicky Nurelle D – nesmí se stříkat, jakmile řepka kvete!
- Nebezpečné POR používat až po ukončení denního letu včel, tj. večer (např. Decis Mega, Vaztak apod.).
- POZOR! Pro tankmixy nebezpečných POR s „bezpečnými“ POR nebo nebezpečných POR a hnojiv platí opatření jako byste používali zvláště nebezpečné POR!⁴

³ Dle Příručky cross compliance 2013 se v rámci kontrol cross compliance nebude kontrolovat dodržení ochranných pásem u vody. Přesto doporučujeme tato pásma používat.

⁴ Neplatí u tankmixů, které jsou povoleny na obalu POR. Musí však být uvedeno, že směs byla posouzena SRS.

- POZOR! Pro tankmixy „bezpečných“ POR nebo „bezpečných“ POR a hnojiv platí opatření jako byste používali nebezpečné POR4! U těchto tankmixů není ale nutné postřík oznamovat chovatelům a OÚ.

Nejčastější chyby:

- Nedodržení omezení postřiku u POR vůči včelám.
- Nedodržení ohlašovací povinnosti při aplikaci POR nebezpečným včelám.
- Špatné posouzení povinností spojených s použitím tankmixů.

6. POR a sousední pozemky

Kontrolní otázky:

- Byl přípravek aplikován tak, aby nedošlo k prokazatelnému zasažení rostlin mimo pozemek, na němž se prováděla aplikace?

Co je klíčové při kontrole:

- Kontrola probíhá pouze na místě a vizuálně v terénu. Časté jsou zde kontroly na udání. Je nezbytné mít správně seřízené trysky, dobře vyškolené traktoristy a nestříkat za nevhodných povětrnostních podmínek.

7. Odborná způsobilost

Kontrolní otázky:

- Má podnikatel používající přípravky na ochranu rostlin zacházení s nimi zabezpečeno odborně způsobilou osobou podle § 86 zákona o rostlinolékařské péči?

Co je klíčové při kontrole:

- Předložení platného osvědčení SRS o odborné způsobilosti. Agronomové (ti, co nakupují postřiky a řídí chemickou ochranu na farmě) musí mít minimálně II. stupeň. Traktoristé musí mít minimálně I. stupeň. Platnost vydaného svědčení je 5 let.

Nejčastější chyby:

- Chybějící osvědčení I. stupně u traktoristů.
- Předložení neplatného osvědčení.

8. Postřikovače

Kontrolní otázky:

- Bylo profesionální zařízení pro aplikaci přípravků na ochranu rostlin používané v rámci podnikání podrobena kontrolnímu testování podle zákona?

Co je klíčové při kontrole:

- Předložení platného osvědčení SRS o funkční způsobilosti postřikovače a kontrolní nálepka na postřikovači, jejíž číslo se shoduje s číslem osvědčení.

Nejčastější chyby:

- Neplatné osvědčení SRS. Doba mezi dvěma kontrolními testováními nebo mezi uvedením postřikovače do provozu (datum na faktuře) a prvním kontrolním testováním nesmí přesáhnout 5 let.

9. Skladování POR

Kontrolní otázky:

- Jsou přípravky na ochranu rostlin uskladněny v originálních obalech podle jejich druhů a odděleně od jiných výrobků a přípravků určených k likvidaci jako odpad a mimo dosah látek, které by mohly ovlivnit vlastnosti skladovaných přípravků?

Co je klíčové při kontrole:

- Ve skladu (platí i pro příruční sklady) nesmí být „nepořádek“ – kontroluje se uložení dle druhu, odděleně dle obchodních názvů, v originálních obalech. POR určené k likvidaci musí být umístěny zvlášť. Sklad POR nesmí být používán ke skladování látek ovlivňujících činnost POR (např. barvy, laky, nafta).
- V případě „velkého“ skladu (nad 1000 kg) je vyžadována skladová evidence. V případě „příručního“ skladu (do 1000 kg) se vedení skladové evidence nevyžaduje, ale zůstatky v příručním skladu by se měly shodovat s tím, co zbylo po odečtení skutečné spotřeby od nakoupeného množství.

Nejčastější chyby:

- Provozní „nepořádek“ ve skladu.
- Nesrovnalosti ve skladové evidenci.